Parlamentul României

Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice

În vigoare de la 24 iulie 2001

Consolidarea din data de **16 februarie 2025** are la bază republicarea (r1) din Monitorul Oficial, Partea I nr. 938 din 20 noiembrie 2006

Include modificările aduse prin următoarele acte: OUG 77/2009; L 261/2009; L 329/2009; OUG 43/2010; OUG 12/2011; L 187/2012; Codul Fiscal 2015; OG 10/2016 aprobat(ă) prin L 248/2016; L 109/2016; L 209/2017; L 105/2019; L 198/2022; OG 8/2023 aprobat(ă) prin L 89/2024; L 416/2023; OG 19/2024 aprobat(ă) prin L 212/2024; L 212/2024; OG 43/2024.

Ultimul amendament în 01 septembrie 2024.

TITLUL I
Dispoziţii generale

Art. 1. - Jurisprudenţă **(1)** Prezenta lege reglementează regimul juridic general al monumentelor istorice.

(2) În sensul prezentei legi, monumentele istorice sunt bunuri imobile, construcţii şi terenuri situate pe teritoriul României, semnificative pentru istoria, cultura şi civilizaţia naţională şi universală.

Jurisprudenţă

(3) Regimul de monument istoric este conferit prin clasarea acestor bunuri imobile conform procedurii prevăzute în prezenta lege.

(4) Pot fi clasate ca monumente istorice bunurile imobile situate în afara graniţelor, proprietăţi ale statului român, cu respectarea legislaţiei statului pe teritoriul căruia se află.

Art. 2. - **(1)** Monumentele istorice fac parte integrantă din patrimoniul cultural naţional şi sunt protejate prin lege.

(2) Activităţile şi măsurile de protejare a monumentelor istorice se realizează în interes public. În condiţiile prezentei legi intervenţiile asupra monumentelor istorice pot constitui cauză de utilitate publică.

Jurisprudenţă

(3) În sensul prezentei legi, prin protejare se înţelege ansamblul de măsuri cu caracter ştiinţific, juridic, administrativ, financiar, fiscal şi tehnic menite să asigure identificarea, cercetarea, inventarierea, clasarea, evidenţa, conservarea, inclusiv paza şi întreţinerea, consolidarea, restaurarea, punerea în valoare a monumentelor istorice şi integrarea lor social-economică şi culturală în viaţa colectivităţilor locale.

(4) Pentru protejarea monumentelor istorice se stabilesc prin lege măsuri stimulative cu caracter economic sau de altă natură.

(5) Asupra monumentelor istorice se pot aplica servituţi de utilitate publică instituite potrivit legii.

Art. 3. - Jurisprudenţă Conform prezentei legi se stabilesc următoarele categorii de monumente istorice, bunuri imobile situate suprateran, subteran şi subacvatic:

a) monument - construcţie sau parte de construcţie, împreună cu instalaţiile, componentele artistice, elementele de mobilare interioară sau exterioară care fac parte integrantă din acestea, precum şi lucrări artistice comemorative, funerare, de for public, împreună cu terenul aferent delimitat topografic, care constituie mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, ştiinţific sau tehnic;

b) ansamblu - grup coerent din punct de vedere cultural, istoric, arhitectural, urbanistic ori muzeistic de construcţii urbane sau rurale care împreună cu terenul aferent formează o unitate delimitată topografic ce constituie o mărturie cultural-istorică semnificativă din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic,

istoric, artistic, etnografic, religios, social, ştiinţific sau tehnic;

c) sit - teren delimitat topografic cuprinzând acele creaţii umane în cadru natural care sunt mărturii cultural-istorice semnificative din punct de vedere arhitectural, urbanistic, arheologic, istoric, artistic, etnografic, religios, social, ştiinţific, tehnic sau al peisajului cultural.

Art. 4. - Jurisprudenţă **(1)** Monumentele istorice aparţin fie domeniului public sau privat al statului, al judeţelor, oraşelor sau comunelor, fie sunt proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice.

Jurisprudenţă

(2) Monumentele istorice proprietate publică a statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale sunt inalienabile, imprescriptibile şi insesizabile; aceste monumente istorice pot fi date în administrare instituţiilor publice, pot fi concesionate, date în folosinţă gratuită instituţiilor de utilitate publică sau închiriate, în condiţiile legii, cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor.

Jurisprudenţă

(3) Monumentele istorice aparţinând domeniului privat pot face obiectul circuitului civil în condiţiile stabilite prin prezenta lege.

Jurisprudenţă

(4) Monumentele istorice aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat pot fi vândute numai în condiţiile exercitării dreptului de preemţiune ale statului român, prin Ministerul Culturii şi Cultelor, pentru monumentele istorice clasate în grupa A, sau prin serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, pentru monumentele istorice clasate în grupa B, ori al unităţilor administrativ-teritoriale, după caz, potrivit prezentei legi, sub sancţiunea nulităţii absolute a vânzării.

Jurisprudenţă

(5) Proprietarii, persoane fizice sau juridice de drept privat, care intenţionează să vândă monumente istorice, transmit serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor înştiinţarea privind intenţia de vânzare, însoţită de documentaţia stabilită prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

Jurisprudenţă

(6) Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor transmit Ministerului Culturii şi Cultelor înştiinţarea, documentaţia şi propunerea de răspuns, în termen de 5 zile lucrătoare de la primirea acestora.

(7) Termenul de transmitere către proprietar a intenţiei de exercitare a dreptului de preempţiune al statului este de maximum 25 de zile de la data înregistrării înştiinţării, documentaţiei şi a propunerii de răspuns la Ministerul Culturii sau, după caz, la serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii; titularii dreptului de preempţiune vor prevedea în bugetul propriu sumele necesare destinate exercitării dreptului de preempţiune; valoarea de achiziţionare se negociază cu vânzătorul.

Jurisprudenţă

14/04/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023 aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(8) În cazul în care Ministerul Culturii sau serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii nu îşi exercită dreptul de preempţiune în termenul prevăzut la alin. (7), acest drept se transferă autorităţilor publice locale.

Jurisprudenţă

14/04/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023 aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(8^1) Autorităţile publice locale transmit cu celeritate proprietarului intenţia de a-şi exercita dreptul de preempţiune, respectiv comunicarea de neexercitare a dreptului, în condiţiile legii, fără a depăşi 30 de zile lucrătoare calculate de la data comunicării neexercitării dreptului de preempţiune de către Ministerul Culturii, respectiv de către serviciile publice deconcentrate ale acestuia.

14/04/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(9) Comunicările privind neexercitarea dreptului de preemţiune au termen de valabilitate pentru întregul an

calendaristic în care au fost emise, inclusiv pentru situaţiile în care monumentul istoric este vândut de mai multe ori.

Jurisprudenţă

(10) În condiţiile legii, în vederea protejării monumentelor istorice se poate proceda, în cazuri extreme, la strămutarea acestora.

Jurisprudenţă

(11) Monumentele istorice care se află pe teritoriul României şi care sunt proprietatea altor state sunt protejate în condiţiile prezentei legi.

Art. 5. - Jurisprudenţă În actele de înstrăinare, concesionare, închiriere, dare în administrare sau dare în folosinţă gratuită a monumentelor istorice se va menţiona regimul de monument istoric al imobilelor şi obligaţia protejării acestora potrivit prezentei legi.

Art. 6. - Jurisprudenţă **(1)** Paza, întreţinerea, conservarea, consolidarea, restaurarea şi punerea în valoare prin mijloace adecvate a monumentelor istorice revin, după caz, proprietarilor sau titularilor altor drepturi reale asupra acestora, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Jurisprudenţă

(2) În cazul în care un monument istoric nu are proprietar cunoscut, obligaţiile decurgând din prezenta lege revin autorităţii administraţiei publice locale din unitatea administrativă pe al cărei teritoriu este situat monumentul istoric sau autorităţilor administraţiei publice centrale.

Art. 7. - Jurisprudenţă **(1)** Statul garantează şi asigură protejarea monumentelor istorice în condiţiile stabilite prin prezenta lege.

(2) Ministerul Culturii şi Cultelor este autoritatea administraţiei publice centrale de specialitate care elaborează strategiile şi normele specifice de protejare a monumentelor istorice, urmăreşte şi asigură aplicarea lor.

(3) Autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate, instituţiile de specialitate subordonate acestora şi autorităţile administraţiei publice locale colaborează şi răspund, după caz, de activitatea de protejare a monumentelor istorice.

(4) Autorităţile administraţiei publice centrale de specialitate şi instituţiile din subordinea acestora, precum şi autorităţile administraţiei publice locale cooperează cu proprietarii monumentelor istorice, persoane fizice sau juridice, cu deţinătorii şi administratorii acestora, precum şi cu instituţiile publice şi organizaţiile neguvernamentale din domeniul protejării monumentelor istorice şi îi sprijină în condiţiile legii.

TITLUL II
Protejarea monumentelor istorice

CAPITOLUL I
Monumentele istorice

Art. 8. - Jurisprudenţă **(1)** Monumentele istorice se clasează astfel:

a) în grupa A - monumentele istorice de valoare naţională şi universală;

b) în grupa B - monumentele istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local.

(2) Clasarea monumentelor istorice în grupe se face prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, la propunerea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, conform procedurii de clasare prevăzute de prezenta lege.

(3) Monumentele istorice clasate în grupele prevăzute la alin. (1) şi zonele de protecţie a acestora, aflate în proprietate publică, pot fi declarate, potrivit legii, de interes public naţional sau local, după caz, prin hotărâre a Guvernului iniţiată de Ministerul Culturii şi Cultelor, respectiv prin hotărâre a consiliilor locale, judeţene sau a Consiliului General al Municipiului Bucureşti, cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor.

Art. 9. - Jurisprudenţă **(1)** Pentru fiecare monument istoric se instituie zona sa de protecţie, delimitată pe baza reperelor topografice, geografice sau urbanistice, în funcţie de trama stradală, relief şi caracteristicile monumentului istoric, după caz, prin care se asigură conservarea integrată şi punerea în valoare a monumentului istoric şi a cadrului său construit sau natural.

Jurisprudenţă

(2) Delimitarea şi instituirea zonei de protecţie se realizează, simultan cu clasarea bunului imobil ca monument istoric, în condiţiile legii.

(3) Autorităţile publice locale competente vor include în planurile urbanistice şi în regulamentele aferente zonele de protecţie delimitate conform alin. (2).

(4) În zona de protecţie pot fi instituite servituţi de utilitate publică şi reglementări speciale de construire prin planurile şi regulamentele de urbanism aprobate şi avizate conform legii.

(5) În zonele de protecţie a monumentelor istorice care sunt lăcaşuri de cult este interzisă desfăşurarea în aer liber, în perioada în care în cadrul acestora se desfăşoară serviciu religios, a unor manifestări care, prin poluarea sonoră sau vizuală pe care o produc, pot impieta asupra desfăşurării serviciului religios.

(6) Prin excepţie, se pot organiza manifestări de genul celor prevăzute la alin. (5), cu acordul autorităţii religioase care administrează lăcaşul, în condiţii care să nu impieteze asupra desfăşurării serviciului religios.

(7) Prin excepţie de la dispoziţiile alin. (2), în cazul monumentelor istorice clasate anterior intrării în vigoare a prezentei legi, delimitarea şi instituirea zonei de protecţie se pot realiza şi ulterior clasării, cu respectarea celorlalte prevederi ale legii.

01/09/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 43/2024.

Art. 10. - Jurisprudenţă **(1)** Monumentele istorice sunt protejate indiferent de regimul lor de proprietate sau de starea lor de conservare.

Jurisprudenţă

(2) Protejarea monumentelor istorice este parte componentă a strategiilor de dezvoltare durabilă economico-socială, turistică, urbanistică şi de amenajare a teritoriului, la nivel naţional şi local.

(3) Exproprierea pentru cauză de utilitate publică a monumentelor istorice şi a zonelor de protecţie a acestora sau instituirea unor servituţi poate fi iniţiată şi aplicată numai cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor.

(4) Aplicarea de servituţi care au drept consecinţă desfiinţarea, distrugerea parţială sau degradarea monumentelor istorice şi a zonelor lor de protecţie este interzisă.

14/04/2024 - a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

Art. 11. - Jurisprudenţă **(1)** Orice intervenţie asupra monumentelor istorice şi asupra imobilelor din zona lor de protecţie, precum şi orice modificare a situaţiei juridice a monumentelor istorice se fac numai în condiţiile stabilite prin prezenta lege.

Jurisprudenţă

(2) Desfiinţarea, distrugerea parţială sau totală, profanarea, precum şi degradarea monumentelor istorice sunt interzise şi se sancţionează conform legii.

Jurisprudenţă

(3) Prin excepţie de la prevederile alin. (2) şi ale art. 10 alin. (4), autorităţile administraţiei publice care au atribuţia de a emite/de a aviza autorizaţia de construire sau de desfiinţare, respectiv de a aproba/de a aviza documentaţiile de amenajare a teritoriului şi de urbanism pot autoriza, aproba sau aviza, după caz, desfiinţarea unor componente, elemente de construcţie şi corpuri, atunci când acestea sunt nocive sau fără valoare culturală, în condiţiile legii.

(4) Identificarea componentelor, elementelor de construcţie şi corpurilor prevăzute la alin. (3) se face prin documentaţia tehnică, de amenajare a teritoriului sau de urbanism, după caz, avizată de Ministerul Culturii, direct sau prin serviciile publice deconcentrate ale acestuia, cu respectarea legislaţiei în vigoare, elaborată în

baza studiilor de fundamentare prevăzute la art. 24[1].

14/04/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(5) În vederea aplicării prevederilor alin. (3) şi (4) se aprobă, prin ordin al ministrului culturii, norme metodologice privind elaborarea studiilor de fundamentare privind evaluarea resursei culturale a imobilelor.

14/04/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

CAPITOLUL II
Inventarierea şi clasarea monumentelor istorice

Art. 12. - Jurisprudenţă **(1)** Inventarierea monumentelor istorice reprezintă acţiunea de strângere a totalităţii informaţiilor, documentelor, studiilor, cercetărilor şi a documentaţiilor cu privire la identificarea imobilelor susceptibile de a dobândi calitatea de monument istoric, a imobilelor clasate ca monumente istorice, a monumentelor istorice declasate, precum şi a celor distruse sau dispărute.

(2) Inventarul monumentelor istorice reprezintă o bază de date, actualizată permanent prin operaţiunile necesare de corelare, în vederea asigurării unei informări permanente şi exacte în legătură cu situaţia imobilelor monumente istorice.

Jurisprudenţă

(3) Clasarea este procedura prin care se conferă regim de monument istoric unui bun imobil conform art. 8.

Jurisprudenţă

(4) Inventarierea şi clasarea se realizează potrivit dispoziţiilor prevăzute de prezenta lege şi în conformitate cu normele metodologice de inventariere şi clasare a monumentelor istorice, aprobate prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

Jurisprudenţă

(5) Pentru realizarea inventarierii monumentelor istorice, autorităţile şi instituţiile publice competente comunică serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, la solicitarea acestora, date privind situaţia juridică a imobilelor.

Art. 13. - Jurisprudenţă **(1)** Procedura de clasare se declanşează de către direcţiile pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, astfel:

Jurisprudenţă

1. din oficiu, în următoarele situaţii:

a) pentru bunurile imobile aflate în proprietatea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale;

b) pentru bunurile imobile aflate în proprietatea cultelor religioase;

c) pentru bunurile imobile descoperite întâmplător sau în cadrul unor cercetări arheologice sistematice;

2. la cererea sau, după caz, la propunerea:

Jurisprudenţă

a) proprietarului bunului imobil;

b) primarului localităţii, a consiliului local sau judeţean, respectiv a Consiliului General al Municipiului Bucureşti, pe al cărui teritoriu administrativ se află bunul imobil în cauză;

c) Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, a Comisiei Naţionale de Arheologie sau a Comisiei Naţionale a Muzeelor şi Colecţiilor;

d) asociaţiilor şi fundaţiilor legal constituite, cu activitate în domeniul protejării monumentelor istorice;

e) instituţiilor publice cu atribuţii în domeniu.

Jurisprudenţă

(2) Dosarul de clasare sau de declasare este întocmit de serviciile deconcentrate ale Ministerului Culturii, de

regulă, prin experţi autorizaţi sau specialişti atestaţi înscrişi în registrele Ministerului Culturii, şi se înaintează compartimentului de specialitate din cadrul ministerului, care îl analizează şi îl prezintă Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi, după caz, Comisiei Naţionale de Arheologie, spre analiză şi propuneri. Compartimentul de specialitate din cadrul Ministerului Culturii elaborează proiectul de ordin de clasare sau de declasare sau, după caz, răspunsul motivat privind neclasarea sau nedeclasarea, pe care îl înaintează ministrului culturii spre aprobare.

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

(3) Compartimentul de specialitate din cadrul Ministerului Culturii asigură transmiterea documentelor, elaborate şi aprobate potrivit dispoziţiilor alin. (2), către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii.

Jurisprudenţă

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

(4) Răspunsul motivat privind neclasarea sau nedeclasarea sau, după caz, ordinul de clasare sau de declasare se comunică proprietarului şi titularilor altor drepturi reale, precum şi autorităţii administraţiei publice locale de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii, în termen de 30 de zile de la data primirii lor de la Ministerul Culturii, respectiv de la publicarea lor în Monitorul Oficial al României, Partea I, după caz.

Jurisprudenţă

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

Art. 14. - Jurisprudenţă **(1)** Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor au obligaţia de a comunica de îndată proprietarului, titularului dreptului de administrare sau, respectiv, titularului altui drept real asupra bunului imobil declanşarea procedurii de clasare sau de declasare.

Jurisprudenţă

(2) De la data comunicării către proprietar sau către titularul altor drepturi reale a declanşării procedurii de clasare şi până la publicarea ordinului de clasare sau până la comunicarea neclasării, după caz, dar nu mai mult de 12 luni, bunului imobil în cauză i se aplică regimul juridic al monumentelor istorice.

Jurisprudenţă

Art. 15. - Jurisprudenţă **(1)** Comunicările privind declanşarea procedurii de clasare, de declasare sau de schimbare a grupei de clasare şi ordinele de clasare, de declasare sau de schimbare a grupei de clasare sau răspunsul motivat privind neclasarea sau nedeclasarea pot fi contestate de proprietarul bunului imobil în cauză, la Ministerul Culturii, în termen de 30 de zile de la data comunicării.

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

(2) Contestaţiile depuse conform alin. (1) se analizează şi se soluţionează de către Comisia pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil, în termen de 30 de zile de la înregistrare.

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

(3) În cazul în care contestatarul nu este mulţumit de răspunsul primit, acesta se poate adresa instanţei de contencios administrativ, în condiţiile legii.

Jurisprudenţă

(4) În cazul în care ordinul de clasare, de declasare sau de schimbare a grupei nu este contestat, în condiţiile legii, în termen de 30 de zile de la comunicare, acesta se publică, prin grija Ministerului Culturii, în Monitorul Oficial al României, Partea I.

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

~~**(5)** În cazul în care ordinul de clasare nu este contestat în condiţiile legii, acesta rămâne definitiv după 30 de zile de la comunicarea lui în scris proprietarului şi autorităţilor administraţiei publice locale.~~

29/01/2023 - alineatul a fost abrogat prin Ordonanţă 8/2023.

(6) La data publicării ordinului de declasare sau la data comunicării răspunsului motivat privind neclasarea, regimul de monument istoric al bunului încetează, iar reluarea procedurii de clasare sau de declasare nu poate

interveni înainte de 3 ani, în absenţa descoperirii unor elemente noi care să o justifice.

Jurisprudenţă

29/01/2023 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023

(7) În situaţia introducerii unei acţiuni în contencios administrativ împotriva ordinului de clasare sau a comunicării declanşării procedurii de clasare, până la pronunţarea unei hotărâri judecătoreşti rămase definitive şi irevocabile, asupra bunului imobil în cauză se aplică regimul juridic al monumentelor istorice.

~~**Art. 16.** - Jurisprudenţă~~ ~~**(1)** Ordinul de clasare sau de declasare se publică, prin grija Ministerului Culturii şi Cultelor, în Monitorul Oficial al României, Partea I, în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă.~~

~~29/01/2023 - Art. 16. a fost abrogat prin Ordonanţă 8/2023.~~

~~**(2)** Calitatea de monument istoric a bunului imobil respectiv se înscrie de către proprietar, fără taxă, în Cartea funciară, în termen de 30 de zile de la data publicării ordinului de clasare în Monitorul Oficial al României, Partea I.~~

Jurisprudenţă

23/05/2019 - alineatul a fost abrogat prin Lege 105/2019.

Art. 17. - (1) În termen de 90 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a ordinului de clasare, direcţiile pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, întocmesc şi comunică proprietarului actul prin care sunt precizate condiţiile şi regulile de utilizare sau de exploatare şi de întreţinere a bunului imobil în cauză, denumit Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric, care însoţeşte actele de proprietate, de concesiune sau de închiriere pe tot parcursul existenţei imobilului în cauză.

(2) Metodologia de întocmire şi conţinutul Obligaţiei privind folosinţa monumentului istoric se aprobă în termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, care va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric este servitute constituită în folosul imobilului şi se înscrie în Cartea funciară de către proprietar în termen de 30 de zile de la data comunicării ei.

Art. 18. - (1) Monumentele istorice, zonele de protecţie şi zonele construite protejate, definite potrivit legii, se evidenţiază în planurile de amenajare a teritoriului şi în planurile urbanistice ale unităţilor administrativ-teritoriale.

(2) În condiţiile legii şi în baza avizului Ministerului Culturii şi Cultelor, în scopul protejării valorilor de patrimoniu cultural ce au determinat instituirea zonei construite protejate, autorităţile publice locale pot institui servituţi, pot interzice desfiinţarea sau modificarea construcţiilor.

(3) Calitatea de monument istoric, precum şi cea de zonă construită protejată, de oraş istoric sau de sat istoric se marchează printr-un însemn distinctiv amplasat de reprezentanţii primăriilor pe monumentul istoric, la intrarea în zona construită protejată sau în oraşul istoric ori satul istoric, după caz, în conformitate cu normele metodologice aprobate prin ordin al ministrului culturii şi cultelor. Costul însemnelor distinctive se suportă de către autorităţile publice locale.

Art. 19. - Jurisprudenţă **(1)** În sensul prezentei legi, prin declasare se înţelege radierea din Lista monumentelor istorice a unui bun imobil sau a unei părţi din acesta, prin menţionarea în listă a ordinului de declasare.

(2) Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor comunică proprietarului, titularului dreptului de administrare sau titularului altui drept real asupra monumentului istoric declasat, după caz, în maximum 5 zile de la publicarea ordinului de declasare, efectuarea radierii.

(3) Declasarea monumentelor istorice urmează aceeaşi procedură ca cea prevăzută pentru clasare. Ea este declanşată din oficiu în oricare dintre situaţiile următoare:

Jurisprudenţă

a) descărcarea de sarcină arheologică, în cazul siturilor arheologice, conform avizului Comisiei Naţionale de

Arheologie;

b) dispariţia monumentului istoric;

c) constatarea pierderii calităţii de monument istoric a imobilului.

(4) Erorile materiale din Lista monumentelor istorice pot fi îndreptate din oficiu sau în urma solicitării oricărei persoane interesate.

Art. 20. - Schimbarea grupei de clasare a monumentelor istorice se face potrivit procedurii prevăzute pentru clasare.

Art. 21. - Jurisprudenţă **(1)** Clasarea de urgenţă este procedura excepţională prin care un bun imobil aflat în pericol iminent de distrugere sau de alterare fizică este clasat în grupa A sau B, după caz, în vederea luării măsurilor urgente necesare pentru salvarea sa.

(2) Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor pot declanşa procedura de clasare de urgenţă, din oficiu sau la solicitarea oricărei persoane interesate.

(3) Declanşarea procedurii de clasare de urgenţă se efectuează în maximum 3 zile de la identificarea situaţiei imobilului sau înregistrarea solicitării privind situaţia imobilului, pe baza notei de constatare elaborate de delegatul serviciului public deconcentrat al Ministerului Culturii şi Cultelor, al muzeului judeţean, respectiv al muzeului municipiului Bucureşti, sau al autorităţilor administraţiei publice locale, după caz.

(4) Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor comunică imediat în scris proprietarului bunului imobil declanşarea procedurii de clasare de urgenţă a imobilului în Lista monumentelor istorice. De la data comunicării declanşării procedurii de clasare de urgenţă până la finalizarea procedurii, imobilului i se aplică regimul juridic al monumentelor istorice.

~~**(4^{1})** În cazul în care un monument istoric nu are proprietar cunoscut, comunicarea deciziei privind declanşarea procedurii de clasare de urgenţă se consideră realizată prin afişarea acesteia la sediul primăriei şi al serviciului public deconcentrat al Ministerului Culturii pe al cărui teritoriu administrativ se află bunul imobil în cauză, precum şi pe paginile de internet ale acestora. De la data afişării deciziei privind declanşarea procedurii de clasare de urgenţă şi până la publicarea ordinului de clasare sau până la afişarea răspunsului motivat privind neclasarea, la sediul primăriei, al serviciului public deconcentrat al Ministerului Culturii competent teritorial, precum şi pe paginile de internet ale acestora, după caz, bunului imobil în cauză i se aplică regimul juridic al monumentelor istorice.~~

03/02/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 19/2024.

08/07/2024 - alineatul a fost abrogat prin Lege 212/2024.

(5) Împotriva declanşării procedurii de clasare de urgenţă sau a ordinului de clasare de urgenţă, proprietarul se poate adresa instanţei de contencios administrativ.

(6) Până la soluţionarea litigiului, bunului imobil în cauză i se aplică regimul juridic al monumentelor istorice.

(7) La solicitarea serviciilor deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, proprietarii imobilelor propuse pentru clasare din oficiu sau de urgenţă vor transmite acestora documentele necesare completării dosarului de clasare.

Art. 21^{1}. - 08/07/2024 - Art. 21^1 . - a fost introdus prin Ordonanţă 19/2024. aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

În cazul în care un imobil nu are un proprietar cunoscut, comunicarea deciziei privind declanşarea procedurii de clasare, respectiv a procedurii de urgenţă se consideră realizată prin afişarea acesteia la sediul primăriei şi al serviciului public deconcentrat al Ministerului Culturii pe al cărui teritoriu administrativ se află bunul imobil în cauză, precum şi pe paginile de internet ale acestora. În acest caz, regimul juridic de monument istoric se aplică începând de la data afişării deciziei privind declanşarea procedurii de clasare, respectiv a procedurii de clasare de urgenţă, potrivit dispoziţiilor prezentei legi.

Art. 22. - Jurisprudenţă **(1)** Lista monumentelor istorice cuprinde monumentele istorice clasate în grupa A sau B

şi se întocmeşte de Institutul Naţional al Patrimoniului.

Jurisprudenţă

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(2) Lista monumentelor istorice se aprobă prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi se actualizează la fiecare 5 ani.

(3) Lista monumentelor istorice stă la baza întocmirii cadastrului de specialitate al monumentelor istorice, a planurilor de amenajare a teritoriului şi a planurilor urbanistice.

CAPITOLUL III
Intervenţii asupra monumentelor istorice

Art. 23. - Jurisprudenţă **(1)** Intervenţiile asupra monumentelor istorice se fac numai pe baza şi cu respectarea avizului emis de către Ministerul Culturii şi Cultelor sau, după caz, de către serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor.

Jurisprudenţă

(2) În sensul prezentei legi, intervenţiile ce se efectuează asupra monumentelor istorice sunt:

Jurisprudenţă

a) toate lucrările de cercetare, conservare, construire, extindere, consolidare, restructurare, amenajări peisagistice şi de punere în valoare, care modifică substanţa sau aspectul monumentelor istorice;

b) executarea de mulaje de pe componente ale monumentelor istorice;

c) amplasarea definitivă sau temporară de împrejmuiri, construcţii de protecţie, piese de mobilier fix, de panouri publicitare, firme, sigle sau orice fel de însemne pe şi în monumente istorice;

d) schimbări ale funcţiunii sau destinaţiei monumentelor istorice, inclusiv schimbările temporare;

e) strămutarea monumentelor istorice;

f) amenajări de căi de acces, pietonale şi carosabile, utilităţi anexe, indicatoare, inclusiv în zonele de protecţie a monumentelor istorice.

(3) Autorizaţia de construire, autorizaţia de desfiinţare, precum şi autorizaţiile referitoare la intervenţiile prevăzute la alin. (2) se eliberează numai pe baza şi în conformitate cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi cu celelalte avize, potrivit dispoziţiilor legale în vigoare.

Jurisprudenţă

(4) Autorizaţiile prevăzute la alin. (3), emise fără avizul instituţiilor abilitate prin lege şi fără respectarea condiţiilor acestora, sunt nule de drept.

Jurisprudenţă

(5) Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric face parte integrantă din Cartea tehnică a construcţiei. În situaţia în care aceasta nu există, Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric ţine locul documentaţiei tehnice de utilizare a bunului imobil, în condiţiile legii.

Art. 24. - Jurisprudenţă **(1)** Intervenţiile care se efectuează asupra imobilelor care nu sunt monumente istorice, dar care se află în zone de protecţie a monumentelor istorice sau în zone construite protejate se autorizează pe baza avizului Ministerului Culturii şi Cultelor sau, după caz, al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi a celorlalte avize, potrivit dispoziţiilor legale în vigoare.

(2) Toate intervenţiile care se efectuează asupra monumentelor istorice, altele decât cele de schimbare a funcţiunii sau a destinaţiei, de întreţinere sau de reparaţii curente ori de amplasare a echipamentelor sau a infrastructurii fizice destinate susţinerii reţelelor de comunicaţii electronice, care se încadrează ca microlucrări, lucrări standard sau lucrări de mică amploare, aşa cum sunt acestea prevăzute în legislaţia privind facilitarea

dezvoltării reţelelor de comunicaţii electronice, indiferent de sursa lor de finanţare şi de regimul de proprietate a imobilului, se fac cu personal de specialitate atestat, sub inspecţia şi controlul propriu ale Ministerului Culturii, respectiv ale serviciilor publice deconcentrate ale acestuia, în condiţiile legii.

Jurisprudenţă

13/05/2010 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 43/2010

10/07/2022 - alineatul a fost modificat prin Lege 198/2022

08/07/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

(3) În condiţiile legii, în cazul realizării de lucrări neautorizate, fără avize sau care încalcă avizele de specialitate, personalul de inspecţie abilitat are dreptul să întrerupă lucrările până la intrarea în legalitate, să aplice sancţiuni şi, după caz, să dispună revenirea la situaţia iniţială şi să sesizeze organele de cercetare penală.

Jurisprudenţă

(4) Elaborarea expertizelor tehnice, a proiectelor de consolidare, restaurare şi dirigentarea lucrărilor se efectuează numai de personal de specialitate atestat de către Ministerul Culturii, cu respectarea exigenţelor specifice domeniului monumentelor istorice şi a cerinţelor privind calitatea lucrărilor în construcţii.

Jurisprudenţă

08/07/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

(5) Protejarea şi conservarea monumentelor istorice reprezentând descoperiri arheologice rămase decopertate se fac, în condiţiile legii, de către investitori, sub coordonarea responsabilului ştiinţific al şantierului şi a instituţiei organizatoare.

Art. 24[1]. - 14/04/2024 - Art. 24^1 . - a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(1) Studiile de fundamentare privind evaluarea resursei culturale a imobilului care fac parte din documentaţia supusă avizării sunt studii ştiinţifice elaborate de specialişti sau experţi atestaţi conform dispoziţiilor art. 26 alin. (1) pct. 17.

(2) Studiile de fundamentare privind evaluarea resursei culturale cuprind cel puţin:

a) datele istorice, cu marcarea etapelor semnificative de evoluţie a imobilului;

b) evaluarea, în baza criteriilor de clasare, a imobilului şi a părţilor acestuia;

c) identificarea justificată a părţilor de imobil care, pentru a nu altera caracterul general al bunului cultural imobil:

(i) nu pot fi transformate;

(ii) pot suferi transformări limitate;

(iii) pot suferi transformări majore sau pot fi substituite ori eliminate;

(iv) trebuie eliminate, în considerarea caracterului lor nociv sau parazitar;

d) identificarea impactului vizual şi tehnic asupra vecinătăţilor intervenţiilor propuse în proiectul supus avizării;

e) identificarea restricţiilor (identificarea limitărilor generale de gabarit, de configurare a volumului, de finisaj şi a altor restricţii specifice elementelor purtătoare de valoare culturală a imobilului) pe care intervenţiile proiectate trebuie să le respecte, precum şi a permisivităţilor de intervenţie.

TITLUL III
Instituţii şi organisme de specialitate cu atribuţii în protejarea monumentelor istorice

CAPITOLUL I
Instituţii

Art. 25. - Jurisprudenţă **(1)** Ministerul Culturii şi Cultelor elaborează şi asigură aplicarea strategiei naţionale şi urmăreşte respectarea prevederilor legale şi a normelor şi metodologiilor din domeniul protejării monumentelor istorice.

(2) Ministerul Culturii şi Cultelor asigură îndeplinirea angajamentelor statului asumate prin convenţiile internaţionale referitoare la protecţia monumentelor istorice, la care România este parte.

(3) Ministerul Culturii şi Cultelor reprezintă statul în relaţia cu proprietarii de monumente istorice şi cu titularii altor drepturi reale asupra acestora.

(4) Pentru îndeplinirea atribuţiilor sale, potrivit prevederilor prezentei legi, Ministerul Culturii şi Cultelor organizează compartimente de specialitate în aparatul propriu, precum şi instituţii subordonate, având drept atribuţii activităţile de cercetare, inventariere, avizare, inspecţie şi control, conservare, restaurare şi punere în valoare a monumentelor istorice.

Art. 26. - Jurisprudenţă **(1)** În vederea protejării monumentelor istorice Ministerul Culturii şi Cultelor îndeplineşte, direct sau prin serviciile sale publice deconcentrate ori prin alte instituţii publice subordonate, următoarele atribuţii:

Jurisprudenţă

1. organizează sistemul naţional de cercetare, inventariere, clasare a monumentelor istorice, de elaborare a reglementărilor din domeniu, de inspecţie şi control al monumentelor istorice;

2. avizează reglementările, normele şi metodologiile cu aplicabilitate pentru domeniul monumentelor istorice, în cazul în care acestea sunt elaborate de alte autorităţi decât Ministerul Culturii şi Cultelor;

3. conferă, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, regimul de monument istoric;

4. publică Lista monumentelor istorice, întocmită de Institutul Naţional al Patrimoniului, în Monitorul Oficial al României, Partea I, şi o actualizează, potrivit legii, la fiecare 5 ani;

12/11/2009 - punctul a fost modificat prin Lege 329/2009

5. face propuneri pentru cuprinderea în proiectul bugetului de stat a sumelor necesare în vederea finanţării cheltuielilor pentru protejarea monumentelor istorice;

6. emite avizele necesare în vederea eliberării autorizaţiilor de construire pentru lucrările de intervenţie asupra monumentelor istorice din categoria monument;

01/09/2024 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 43/2024

7. emite avizul privind documentaţiile de urbanism din zonele de protecţie a monumentelor istorice şi din zonele construite protejate;

01/02/2016 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016

8. emite avizul privind studiile de fundamentare istorico-ştiinţifică pentru delimitarea zonelor de protecţie a monumentelor istorice sau a zonelor construite protejate, ale secţiunilor de specialitate din planurile de amenajare a teritoriului şi planurilor urbanistice, precum şi pentru proiectele de restaurare a monumentelor istorice;

9. emite avizul pentru Planul de amenajare a teritoriului naţional - secţiunea "Zone construite protejate", precum şi pentru secţiunile de specialitate din planurile de amenajare a teritoriului care au ca obiect monumente istorice sau zone construite protejate;

10. emite avizele pentru secţiunile de specialitate din planurile urbanistice generale ale unităţilor administrativ-teritoriale, planurile urbanistice zonale, precum şi din planurile urbanistice de detaliu, care au ca obiect monumente istorice sau zone construite protejate;

11. emite avize pentru intervenţii şi/sau lucrări asupra monumentelor istorice din categoria ansamblu şi sit, a imobilelor situate în zonele de protecţie a monumentelor istorice şi în zonele construite protejate sau care au valoare arhitecturală sau istorică deosebită, stabilită prin documentaţii de urbanism aprobate, precum şi

acorduri, potrivit prevederilor legale;

10/12/2016 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

01/09/2024 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 43/2024

12. iniţiază, atunci când este necesar, sau solicită consiliilor judeţene sau Consiliului General al Municipiului Bucureşti, după caz, exproprierea pentru cauză de utilitate publică a monumentelor istorice, în vederea salvării acestora de la distrugere şi degradare;

13. coordonează, prin diriginţi de specialitate ai Institutului Naţional al Patrimoniului, atestaţi de Ministerul Culturii şi Cultelor, lucrările de conservare, consolidare şi restaurare a monumentelor istorice, atunci când intervenţiile sunt finanţate total sau parţial din fondurile alocate de Ministerul Culturii şi Cultelor;

12/11/2009 - punctul a fost modificat prin Lege 329/2009

14. asigură inspecţia şi controlul propriu la monumentele istorice privind starea lor de conservare şi respectarea avizelor de specialitate emise, precum şi controlul propriu al şantierelor având drept obiect monumentele istorice, indiferent de regimul de proprietate şi de grupa monumentului istoric, de natura operaţiunilor şi de sursa lor de finanţare;

15. constată contravenţii şi aplică sancţiuni prin împuterniciţii săi şi ia măsurile corespunzătoare de sesizare a organelor de cercetare penală, în cazul infracţiunilor;

16. gestionează Registrul personalului de specialitate atestat de Ministerul Culturii în domeniul protejării monumentelor istorice;

13/05/2010 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 43/2010

01/09/2024 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 43/2024

17. emite atestate, în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin al ministrului culturii, în vederea înscrierii în registrul prevăzut la pct. 16;

08/07/2024 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

01/09/2024 - punctul a fost modificat prin Ordonanţă 43/2024

~~**18.** reglementează pentru domeniul monumentelor istorice funcţionarea operatorilor economici care au ca obiect de activitate efectuarea de cercetări, proiectarea şi executarea de lucrări la monumente istorice, în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin al ministrului culturii şi cultelor;~~

13/05/2010 - punctul a fost abrogat prin Ordonanţă de urgenţă 43/2010.

19. avizează reglementările, normele şi metodologiile elaborate de autorităţile şi instituţiile publice abilitate, privind:

a) organizarea şi funcţionarea sistemului naţional de educaţie, formare, specializare şi perfecţionare a personalului de specialitate din domeniul protejării monumentelor istorice;

08/07/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

b) prevenirea şi stingerea incendiilor la monumente istorice;

c) măsurile de protecţie specială a monumentelor istorice în caz de conflict armat, de protecţie împotriva actelor de terorism sau în situaţii de urgenţă;

d) stabilirea planurilor şi măsurilor de prevenire a distrugerilor cauzate de calamităţi sau dezastre naturale la monumente istorice;

e) înlăturarea sau diminuarea factorilor poluanţi la monumente istorice şi în zonele de protecţie a acestora;

f) elaborarea cadastrului monumentelor istorice;

20. avizează folosirea materialelor, tehnicilor şi tehnologiilor noi pentru restaurarea monumentelor istorice;

21. susţine, în condiţiile legii, programe şi proiecte de revitalizare şi punere în valoare a monumentelor istorice, hotărăşte strategii şi cofinanţează programe şi publicaţii pentru animarea culturală şi stimularea interesului public faţă de monumentele istorice;

22. instituie şi controlează amplasarea însemnului distinctiv care atestă regimul de monument istoric al unui

bun imobil, în vederea protejării sale în timp de pace sau de conflict armat;

23. colaborează cu organizaţiile neguvernamentale, în condiţiile legii, la realizarea de programe şi proiecte de protejare a monumentelor istorice;

24. asigură funcţionarea, logistica, secretariatul şi sediul Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi, prin serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, pentru comisiile regionale ale monumentelor istorice;

25. colaborează cu organismele internaţionale interesate şi participă, în cooperare cu acestea, la finanţarea programelor de protejare a monumentelor istorice, inclusiv a celor înscrise în Lista Patrimoniului Mondial;

26. exercită, în numele statului, dreptul de preemţiune asupra monumentelor istorice clasate în grupa A;

Jurisprudenţă

27. iniţiază, la propunerea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi, după caz, a Comisiei Naţionale de Arheologie, proiecte de hotărâre a Guvernului privind acordarea statutului de oraş istoric sau sat istoric;

28. finanţează editarea şi publicarea Revistei monumentelor istorice şi a Buletinului monumentelor istorice.

(1[1]) În vederea îndeplinirii atribuţiilor prevăzute la alin. (1), prin serviciile publice deconcentrate ori prin alte instituţii publice subordonate, Ministerul Culturii coordonează, îndrumă metodologic şi controlează administrativ activitatea serviciilor publice deconcentrate, instituţiilor publice subordonate şi a persoanelor care îndeplinesc respectivele atribuţii, inclusiv în ceea ce priveşte legalitatea emiterii şi a conţinutului actelor administrative.

01/09/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 43/2024.

(2) În situaţii de urgenţă, stări potenţial generatoare de situaţii de urgenţă, situaţii care privesc siguranţa naţională sau în alte situaţii excepţionale, Ministerul Culturii şi Cultelor poate emite avize de urgenţă pentru intervenţii asupra monumentelor istorice, fără consultarea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sau, după caz, a Comisiei Naţionale de Arheologie, cu condiţia ca intervenţiile să fie reversibile.

(3) Pentru eliberarea avizelor prevăzute la alin. (1) pct. 6-10 nu se percep taxe sau tarife.

(4) Pentru eliberarea atestatelor, avizelor şi autorizaţiilor prevăzute la alin. (1) pct. 11, 17 şi 18 se percep taxe şi tarife, care se fac venit la Ministerul Culturii şi Cultelor sau la serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi se gestionează în regim extrabugetar, în condiţiile legii, exclusiv pentru acţiuni, proiecte şi programe în domeniul monumentelor istorice.

(5) Nivelul taxelor şi tarifelor care se percep potrivit alin. (3) se stabileşte prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

~~**Art. 27. -** 12/11/2009 - Art. 27. a fost abrogat prin Lege 329/2009. **(1)** Centrul de Proiectare pentru Patrimoniul Cultural Naţional se reorganizează în Institutul Naţional al Monumentelor Istorice ca instituţie publică în subordinea Ministerului Culturii şi Cultelor, finanţat de la bugetul de stat şi din venituri extrabugetare.~~

~~**(2)** Organizarea şi funcţionarea Institutului Naţional al Monumentelor Istorice se fac prin hotărâre a Guvernului, iniţiată de Ministerul Culturii şi Cultelor, în termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, fără a afecta exerciţiul financiar curent.~~

~~**(3)** Principalele atribuţii ale Institutului Naţional al Monumentelor Istorice sunt:~~

~~**a)** actualizarea inventarului monumentelor istorice;~~

~~**b)** actualizarea periodică a Listei monumentelor istorice;~~

~~**c)** elaborarea normelor şi metodologiilor specifice pentru domeniul monumentelor istorice, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii şi cultelor;~~

~~**d)** elaborarea dosarelor pentru monumentele istorice propuse a fi incluse în Lista Patrimoniului Mondial;~~

~~**e)** gestionarea, în condiţiile legii, a fondurilor destinate inventarierii, elaborării normelor şi metodologiilor pentru monumente istorice, investigaţiilor, proiectelor-pilot, expertizelor tehnice, cercetărilor şi studiilor specifice;~~

~~**f)** administrarea inventarului şi fondului documentar al monumentelor istorice - care cuprinde: arhiva, fototeca, fondul cartografic şi biblioteca monumentelor istorice - care sunt proprietatea publică a statului român;~~

~~g) coordonarea activităţii serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi a oficiilor de cadastru şi publicitate imobiliară privind realizarea inventarului şi a cadastrului de specialitate al monumentelor istorice, care au obligaţia includerii monumentelor istorice în planurile cadastrale şi în hărţile topografice;~~

~~h) editarea Revistei monumentelor istorice şi a Buletinului monumentelor istorice, precum şi a altor publicaţii de specialitate, pe orice tip de suport;~~

~~i) colaborarea cu Oficiul Naţional al Monumentelor Istorice pentru completarea inventarului, editarea unor publicaţii de specialitate şi pentru punerea în valoare a monumentelor istorice;~~

~~j) elaborarea şi actualizarea Listei monumentelor istorice distruse sau dispărute;~~

~~k) gestionarea Registrului specialiştilor, Registrului experţilor şi verificatorilor tehnici, precum şi a procedurilor şi mecanismelor de atestare şi înscriere în acestea în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin al ministrului culturii şi cultelor;~~

~~l) constituirea şi actualizarea Registrului zonelor construite protejate.~~

~~(4) Institutul Naţional al Monumentelor Istorice organizează şi realizează şi alte activităţi aducătoare de venituri, specifice atribuţiilor sale, conform prevederilor legale, inclusiv prin încheierea de contracte cu persoane juridice sau fizice de specialitate, venituri pe care le gestionează în regim extrabugetar.~~

~~(5) Institutul Naţional al Monumentelor Istorice preia în administrare la data înfiinţării sale întreaga documentaţie a instituţiilor care au funcţionat anterior în domeniul monumentelor istorice: Comisia Monumentelor Istorice, Direcţia Monumentelor Istorice, Direcţia Monumentelor Istorice şi de Artă, Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional, Direcţia Economică şi a Patrimoniului Cultural Naţional, Direcţia Monumentelor, Ansamblurilor şi Siturilor Istorice, Centrul de Proiectare pentru Patrimoniul Cultural Naţional.~~

~~(6) Institutul Naţional al Monumentelor Istorice dezvoltă inventarul şi fondul documentar al monumentelor istorice, inclusiv prin achiziţii.~~

~~(7) Instituţiile publice cu atribuţii în domeniu colaborează cu serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi cu Institutul Naţional al Monumentelor Istorice pentru actualizarea inventarului şi fondului documentar al monumentelor istorice şi transmit acestora, la cerere, copii de pe documentele, studiile, cercetările şi publicaţiile privind monumentele istorice de care dispun.~~

Art. 28. - (1) Oficiul Naţional pentru Protejarea Patrimoniului se reorganizează în Institutul Naţional al Patrimoniului, ca instituţie publică cu personalitate juridică, în subordinea Ministerului Culturii şi Cultelor, finanţat din venituri extrabugetare şi din alocaţii de la bugetul de stat.

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(2) Organizarea şi funcţionarea Institutului Naţional al Patrimoniului se fac prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor, în termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, fără a afecta exerciţiul financiar în curs.

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(3) Principalele atribuţii ale Institutului Naţional al Patrimoniului sunt:

Jurisprudenţă

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

a) gestionarea, în condiţiile legii, a fondurilor destinate cercetării, expertizării şi executării lucrărilor de consolidare-restaurare şi punere în valoare a monumentelor istorice finanţate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor şi încredinţate prin transfer Institutului Naţional al Patrimoniului;

12/11/2009 - litera a fost modificată prin Lege 329/2009

b) fundamentarea, în conformitate cu normele privind creditarea, elaborate de Ministerul Culturii şi Cultelor şi aprobate prin hotărâre a Guvernului, a necesarului de credite; propunerea priorităţilor şi evaluarea documentaţiilor prezentate de persoanele de drept privat în vederea obţinerii de credite fără dobândă, cu dobândă redusă sau cu dobânda pieţei, pentru efectuarea de lucrări de protejare la monumentele istorice

deţinute;

c) gestionarea, prin acordarea de credite în conformitate cu prevederile lit. b), în regim extrabugetar, a sumelor provenite din aplicarea timbrului monumentelor istorice, precum şi din alte surse cu aceeaşi destinaţie, obţinute în condiţiile legii; sumele încasate din rambursări de credite şi plăţi din dobânzi se utilizează în sistem revolving, cu acelaşi scop;

d) administrarea, în numele Ministerului Culturii şi Cultelor, a monumentelor istorice intrate cu orice titlu în proprietatea statului, altele decât cele administrate de alte instituţii publice; propunerea eficientizării acestora prin promovarea de proiecte şi programe de revitalizare, realizarea de parteneriate sau prin concesionare, dare în folosinţă gratuită ori închiriere, în condiţiile legii;

e) predarea documentaţiilor pentru monumentele istorice la care au fost efectuate lucrări şi recepţii finale Institutului Naţional al Patrimoniului, pentru actualizarea inventarului monumentelor istorice şi arhivare;

12/11/2009 - litera a fost modificată prin Lege 329/2009

f) punerea la dispoziţie Institutului Naţional al Patrimoniului a documentelor şi informaţiilor deţinute, necesare actualizării inventarului monumentelor istorice;

12/11/2009 - litera a fost modificată prin Lege 329/2009

g) elaborarea reglementărilor, normelor şi metodologiilor specifice domeniului protejării monumentelor istorice privind conţinutul-cadru al documentaţiilor, tarifarea acestora, executarea lucrărilor, organizarea achiziţiilor publice, contractarea şi decontarea lucrărilor;

h) editarea pe orice tip de suport şi comercializarea materialelor privind protejarea şi punerea în valoare a monumentelor istorice;

i) organizarea şi realizarea altor activităţi specifice atribuţiilor sale, aducătoare de venituri, conform prevederilor legale, inclusiv prin încheierea de contracte cu persoane juridice sau fizice de specialitate, pe care le gestionează în regim extrabugetar;

~~**j)** gestionarea Registrului operatorilor economici din domeniul protejării monumentelor istorice, precum şi a procedurilor şi mecanismelor de atestare şi înscriere în acesta, în conformitate cu metodologia aprobată prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.~~

13/05/2010 - litera a fost abrogată prin Ordonanţă de urgenţă 43/2010.

(4) Institutul Naţional al Patrimoniului preia la data înfiinţării sale întreaga bază materială de execuţie, bunuri mobile şi imobile, care au aparţinut instituţiilor cu activitate în domeniu - Direcţia Patrimoniului Cultural Naţional, Direcţia Monumentelor, Ansamblurilor şi Siturilor Istorice, Centrul pentru Administrarea şi Protecţia Patrimoniului Cultural, respectiv Oficiul Naţional pentru Protejarea Patrimoniului.

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

Art. 29. - În vederea realizării măsurilor de protejare a monumentelor istorice, în termen de 60 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cadrul serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, se înfiinţează şi se stabilesc atribuţiile Serviciului monumentelor istorice, încadrat cu personal specializat în domeniu.

CAPITOLUL II
Organisme de specialitate

Art. 30. - (1) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice se reorganizează ca organism ştiinţific de specialitate în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil, fără personalitate juridică, care funcţionează pe lângă Ministerul Culturii.

01/02/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016

(2) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice propune strategiile şi avizarea metodologiilor, normativelor şi

măsurilor tehnico-ştiinţifice din domeniul protejării monumentelor istorice.

(3) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice este formată din 21 de membri, personalităţi, profesionişti în domeniul protejării monumentelor istorice, numiţi prin ordin al ministrului culturii pentru un mandat de 2 ani.

15/02/2011 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 12/2011

08/07/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

(4) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice este compusă din 21 de membri, este condusă de un preşedinte şi 4 vicepreşedinţi şi funcţionează în baza propriului regulament de organizare şi funcţionare.

(5) Membrii Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sunt numiţi de ministrul culturii şi cultelor la propunerea:

a) Academiei Române - 2 membri;

b) Ministerului Transporturilor, Construcţiilor şi Turismului - un membru;

c) Ministerului Educaţiei şi Cercetării - 2 membri;

d) organizaţiilor neguvernamentale cu activitate în domeniul protejării monumentelor istorice - un membru;

e) Ministerului Culturii şi Cultelor - 15 membri, dintre care 8 propuşi de comisiile regionale ale monumentelor istorice.

(6) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se elaborează Regulamentul de organizare şi funcţionare a Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi se aprobă prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

(7) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice poate alege ca membri de onoare ai săi specialişti din ţară sau din străinătate, personalităţi ştiinţifice de recunoaştere internaţională din domeniul cercetării şi protejării monumentelor istorice; aceştia sunt propuşi de preşedinte şi sunt validaţi cu votul majorităţii simple a comisiei.

(8) Ministerul Culturii şi Cultelor asigură mijloacele materiale şi financiare necesare pentru funcţionarea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.

Art. 31. - (1) Independenţa membrilor Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice în adoptarea propunerilor comisiei este garantată prin prezenta lege.

(2) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice îşi desfăşoară activitatea prin lucrări în plen, în cadrul Biroului comisiei şi pe secţiuni de specialitate.

(3) Comisia Naţională a Monumentelor Istorice se constituie din 4 secţiuni pe domenii, conduse fiecare de un preşedinte ales din rândul membrilor acestora pentru un mandat de 2 ani; preşedinţii de secţiuni devin vicepreşedinţi ai Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.

15/02/2011 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 12/2011

(4) Preşedintele Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice este numit prin ordin al ministrului culturii şi patrimoniului naţional pentru un mandat de 2 ani.

15/02/2011 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 12/2011

(5) Preşedintele împreună cu vicepreşedinţii şi secretarul formează Biroul Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.

(6) Deciziile Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, ale secţiunilor şi ale Biroului Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice se iau de regulă cu majoritatea simplă a voturilor, cu excepţia cazurilor prevăzute în prezenta lege.

Art. 32. - Jurisprudenţă **(1)** Preşedintele Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice conduce activitatea acesteia şi o reprezintă pe plan naţional şi internaţional; preşedintele şi vicepreşedinţii Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice fac parte din Consiliul ştiinţific al Institutului Naţional al Patrimoniului.

Jurisprudenţă

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(2) Funcţia de secretar al Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi funcţiile de secretari ai secţiunilor de

specialitate ale Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sunt îndeplinite de specialişti din cadrul compartimentului de specialitate în domeniul protejării monumentelor istorice al Ministerului Culturii.

03/02/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024

Art. 33. - Jurisprudenţă **(1)** Comisia Naţională a Monumentelor Istorice are următoarele atribuţii:

a) propune aprobarea strategiei naţionale privind protejarea monumentelor istorice, elaborată de Institutul Naţional al Patrimoniului;

12/11/2009 - litera a fost modificată prin Lege 329/2009

b) formulează priorităţile privind lucrările şi măsurile necesare pentru asigurarea protejării monumentelor istorice, indiferent de situaţia lor juridică şi de sursa de finanţare;

c) propune aprobarea, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, a metodologiilor, normelor, normativelor şi reglementărilor din domeniul protejării monumentelor istorice, elaborate de Ministerul Culturii şi Cultelor sau de instituţiile specializate din subordinea acestuia;

d) propune clasarea, declasarea, neclasarea sau nedeclasarea şi schimbarea grupei de clasare a monumentelor istorice;

Jurisprudenţă

e) propune criteriile de atestare a personalului de specialitate din domeniul protejării monumentelor istorice;

13/05/2010 - litera a fost modificată prin Ordonanţă de urgenţă 43/2010

08/07/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

f) propune avizarea Planului de amenajare a teritoriului naţional - secţiunea "Zone construite protejate";

g) propune avizarea pentru secţiunile de specialitate din planurile privind amenajarea teritoriului care au ca obiect monumentele istorice sau zone construite protejate;

h) propune avizul privind studiile de fundamentare istorico-ştiinţifică pentru delimitarea zonelor de protecţie a monumentelor istorice clasate în grupa A sau a zonelor construite protejate care cuprind monumente istorice clasate în grupa A, ale secţiunilor de specialitate din planurile de amenajare a teritoriului şi planurile urbanistice, precum şi pentru proiectele de restaurare a monumentelor istorice clasate în grupa A;

i) propune avizul pentru planurile urbanistice generale, planurile urbanistice zonale şi de detaliu care reglementează bunuri culturale înscrise în Lista patrimoniului cultural şi natural mondial, precum şi avizul pentru documentaţiile privind intervenţiile asupra bunurilor culturale înscrise în Lista patrimoniului cultural şi natural mondial;

01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016

01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024

j) propune avizul pentru planurile urbanistice generale şi planurile urbanistice zonale care reglementează monumente istorice clasate în grupa A;

01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024

k) propune avizul pentru documentaţiile privind intervenţiile asupra monumentelor istorice clasate în grupa A;

01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016

01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024

k^1) propune avizul pentru documentaţiile privind soluţiile de intervenţie asupra componentelor artistice ale monumentelor istorice grupa A şi B;

01/02/2016 - litera a fost introdusă prin Ordonanţă 10/2016.

l) propune monumente istorice pentru a fi incluse în Lista patrimoniului cultural şi natural mondial, precum şi în Lista patrimoniului mondial în pericol, elaborate de UNESCO;

m) propune avizarea folosirii unor materiale, tehnici şi tehnologii noi pentru restaurarea monumentelor istorice, în baza documentaţiilor de specialitate;

n) propune programe de pregătire a specialiştilor, precum şi planuri-cadru de învăţământ, de formare şi

specializare în domeniul protejării monumentelor istorice.

(1[1]) Ministrul culturii poate emite ordinul de declasare a unui monument istoric sau decide neclasarea numai în cazul în care Comisia Naţională a Monumentelor Istorice a propus declasarea, respectiv neclasarea.

01/02/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016.

(1[2]) Avizele necesare pentru situaţiile prevăzute la alin. (1) lit. h) -k[1]) se pot emite doar cu includerea propunerii Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, respectiv a comisiilor zonale ale monumentelor istorice.

01/02/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016.

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

(1[3]) Ministerul Culturii şi serviciile sale deconcentrate pot solicita motivat Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sau, după caz, comisiilor zonale reexaminarea propunerilor formulate de acestea în cazurile prevăzute la alin. (1[1]) şi (1[2]).

01/02/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016.

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

(2) Atribuţiile Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, menţionate la alin. (1) lit. d), g), j) şi k), pot fi delegate comisiilor zonale ale monumentelor istorice, în condiţiile stabilite de Regulamentul de organizare şi funcţionare a Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

(3) Pentru activitatea prestată, membrii Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice şi ai comisiilor zonale primesc o indemnizaţie de şedinţă, indiferent de numărul şedinţelor organizate într-o lună, stabilită prin ordin al ministrului culturii, la care se adaugă decontarea cheltuielilor efectuate de membru în vederea participării la lucrări, respectând condiţia ca suma indemnizaţiilor primite lunar de un membru pentru o comisie să nu depăşească 10% din indemnizaţia lunară a unui secretar de stat. Decontarea cheltuielilor efectuate în vederea participării la şedinţele convocate de Ministerul Culturii, respectiv de serviciile deconcentrate ale acestuia, se face şi în cazul în care şedinţele nu se desfăşoară.

Jurisprudenţă

15/02/2011 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă de urgenţă 12/2011

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

Art. 34. - (1) Comisii zonale ale monumentelor istorice funcţionează pe lângă serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii ca organisme ştiinţifice de specialitate în domeniul protejării patrimoniului cultural imobil, din teritoriu, ale Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, fără personalitate juridică.

01/02/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016

(2) Numărul, teritoriul de competenţă, organizarea şi funcţionarea comisiilor zonale ale monumentelor istorice sunt stabilite prin Regulamentul de organizare şi funcţionare a Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, aprobat prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

(3) Comisiile zonale ale monumentelor istorice au câte 11 membri, iar preşedinţii acestora sunt membri ai Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.

01/02/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016

(4) Componenţa comisiilor zonale a monumentelor istorice se aprobă prin ordin al ministrului culturii, la propunerea compartimentului de specialitate din Ministerul Culturii. În cadrul acestora vor fi incluşi arhitecţii şefi ai judeţelor, respectiv arhitectul şef al municipiului Bucureşti. Din componenţa comisiilor zonale vor face parte cel puţin un arhitect, un arheolog şi un inginer constructor.

01/02/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

(5) Comisiile zonale ale monumentelor istorice au următoarele atribuţii:

a) fundamentează şi propun elementele specifice strategiei regionale privind protejarea monumentelor istorice;
b) formulează priorităţile pentru protejarea monumentelor istorice în plan regional, în vederea evaluării şi asigurării fondurilor necesare;
c) analizează şi propun Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice clasarea sau declasarea monumentelor istorice din regiunile lor de competenţă în grupa A sau B, după caz;
d) propun avizul privind documentaţiile de urbanism şi amenajarea teritoriului pentru instituirea, delimitarea şi reglementarea construirii zonelor de protecţie a monumentelor istorice clasate în grupa B sau a zonelor construite protejate cu monumente istorice clasate în grupa B;
e) propun avizarea planurilor urbanistice generale şi planurilor urbanistice zonale şi de detaliu care reglementează: monumente istorice de grupa B, zonele de protecţie ale monumentelor istorice sau zone construite protejate;
01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016
01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024
f) propun avizarea planurilor urbanistice de detaliu care reglementează monumente istorice de grupa A;
01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016
01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024
g) propun avizul pentru documentaţiile tehnice care cuprind lucrări de cercetare, investigaţii, expertize tehnice, proiecte tehnice şi detalii de execuţie pentru monumentele istorice clasate în grupa B, care nu presupun intervenţia pe componentele artistice, pentru documentaţiile privind zonele de protecţie a monumentelor istorice şi zonele construite protejate;
01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016
10/12/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016
h) propun avizul pentru documentaţiile pentru lucrări de întreţinere şi reparaţii curente la monumentele istorice clasate în grupa A, care nu aduc modificări de arhitectură în condiţiile în care lucrările se execută cu materiale şi tehnici de lucru specifice epocii de edificare a monumentului istoric care nu presupun intervenţia pe componentele artistice.
01/02/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016
i) îndeplinesc alte atribuţii date în competenţă, potrivit dispoziţiilor prevăzute în Regulamentul de organizare şi funcţionare a Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice.
(6) Avizele necesare pentru situaţiile prevăzute la alin. (5) lit. e) -h) se pot emite doar incluzând propunerea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sau, după caz, a comisiei zonale a monumentelor istorice.
01/02/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016.
10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016
(7) Serviciul deconcentrat al Ministerului Culturii poate solicita motivat Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sau, după caz, comisiei zonale a monumentelor istorice reexaminarea propunerilor de aviz formulate în cazurile prevăzute la alin. (5) lit. e) -h).
01/02/2016 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016.
10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

Art. 34[1]. - 10/12/2016 - Art. 34^1 . - a fost introdus prin Ordonanţă 10/2016. aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016
10/07/2022 - Art. 34^1 . - a fost modificat prin Lege 198/2022
Prin excepţie de la prevederile art. 33 alin. (1) şi art. 34 alin. (5), Ministerul Culturii sau serviciile deconcentrate ale acestuia pot emite avize privind documentaţiile tehnice, fără consultarea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, respectiv a comisiilor zonale ale monumentelor istorice, în afara cazurilor prevăzute la art. 26 alin. (2), pentru tipuri de intervenţii asupra monumentelor istorice, a imobilelor din zonele lor de protecţie

sau din zonele protejate care afectează în mică măsură substanţa istorică şi/sau sunt temporare, realizate cu respectarea anumitor condiţii, atunci când respectivele tipuri de intervenţii şi condiţii sunt identificate prin ordin al ministrului culturii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, precum şi pentru lucrări de construcţii având ca obiect elemente de infrastructură fizică necesare susţinerii reţelelor de comunicaţii electronice care se încadrează ca microlucrări, lucrări standard sau lucrări de mică amploare, aşa cum sunt acestea prevăzute în legislaţia privind facilitarea dezvoltării reţelelor de comunicaţii electronice, efectuate cu privire la imobile clasate ca monumente istorice sau la imobile situate în zone de protecţie a monumentelor istorice ori în zone construite protejate.

(2) Prin excepţie de la prevederile art. 33 alin. (1) şi ale art. 34 alin. (5), pentru intervenţiile la imobile cu destinaţie specială aflate în administrarea instituţiilor din sistemul de apărare, ordine publică şi securitate naţională, realizate în baza unor documentaţii clasificate, avizele se pot emite direct de către Ministerul Culturii, fără consultarea Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, a comisiilor zonale ale monumentelor istorice sau, după caz, a Comisiei Naţionale de Arheologie. În această situaţie, avizul se emite în baza propunerii unui colectiv format din cel puţin trei persoane care au acces la informaţii clasificate, la nivelul de secretizare respectiv, desemnat prin ordin al ministrului culturii, din cadrul direcţiei de specialitate din cadrul ministerului, al serviciilor publice deconcentrate subordonate ministerului şi/sau profesionişti atestaţi de Ministerul Culturii.

01/09/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 43/2024.

Art. 34^2. -

29/01/2023 - Art. 34^2 . - a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023.

(1) Comisia pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil este organismul de specialitate, fără personalitate juridică, care se organizează şi funcţionează pe lângă Ministerul Culturii.

(2) Comisia pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil este condusă de un preşedinte şi funcţionează în baza propriului regulament de organizare şi funcţionare, care se aprobă prin ordin al ministrului culturii şi se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(3) Comisia pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil este compusă din 9 membri, dintre care 2 funcţionari publici din cadrul direcţiei de specialitate a Ministerului Culturii. Membrii comisiei, cu excepţia funcţionarilor publici, sunt profesionişti atestaţi de Ministerul Culturii în domeniile protejării monumentelor istorice şi patrimoniului arheologic.

08/07/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

(4) Membrii Comisiei pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil sunt numiţi prin ordin al ministrului culturii şi au un mandat de doi ani.

(5) Membrii Comisiei pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil nu pot fi simultan membri ai Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice sau ai comisiilor zonale ale monumentelor istorice.

(6) Pentru activitatea prestată, membrii Comisiei pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil au dreptul la o indemnizaţie lunară, în situaţia în care participă la cel puţin o şedinţă pe lună, indiferent de numărul şedinţelor organizate într-o lună, la care se adaugă decontarea cheltuielilor efectuate în vederea participării la lucrări. Cuantumul indemnizaţiei lunare se stabileşte prin ordin al ministrului culturii şi nu poate depăşi 10% din indemnizaţia lunară a unui secretar de stat.

(7) Comisia pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil analizează şi soluţionează cu celeritate, motivat, contestaţiile depuse potrivit dispoziţiilor art. 15 alin. (1), precum şi contestaţiile depuse de proprietarii sau titularii de drepturi reale asupra imobilului în procedurile de emitere a avizelor şi acordurilor, derulate de către Ministerul Culturii direct sau prin intermediul serviciilor publice deconcentrate, după caz, potrivit prevederilor legale în vigoare.

14/04/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 8/2023 aprobat(ă) prin Lege 89/2024 la data 14/04/2024

(8) Cvorumul de şedinţă este întrunit în condiţiile prezenţei a cel puţin şase membri; în cazul neîntrunirii cvorumului menţionat, şedinţa se reprogramează în cel mai scurt timp posibil.

(9) Deciziile Comisiei se iau cu majoritatea simplă a voturilor; în caz de balotaj, votul preşedintelui de şedinţă este hotărâtor.

Art. 34[3]. - 29/01/2023 - Art. 34^3 . - a fost introdus prin Ordonanţă 8/2023. Mandatele membrilor plenului, biroului şi secţiunilor de specialitate ale Comisiei Naţionale a Monumentelor Istorice, ai comisiilor zonale ale monumentelor istorice şi ai Comisiei pentru Soluţionarea Contestaţiilor în Domeniul Patrimoniului Cultural Imobil pot fi reînnoite consecutiv o singură dată.

Art. 35. - Jurisprudenţă **(1)** În cadrul Ministerului Culturii şi Cultelor se constituie, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, un colectiv de control pentru activitatea de protejare a monumentelor istorice.

(2) Colectivul de control pentru activitatea de protejare a monumentelor istorice are următoarele atribuţii:

a) controlează, în condiţiile legii, documentele şi documentaţiile de orice fel privind conservarea, restaurarea şi protejarea monumentelor istorice;

b) constată încălcarea prevederilor legale în domeniul conservării, restaurării şi protejării monumentelor istorice şi propune luarea măsurilor legale ce se impun;

c) are acces, în condiţiile legii, la orice monument istoric, precum şi pe şantierele de cercetare sau de conservare-restaurare a monumentelor istorice; în acest scop, organele abilitate ale statului au obligaţia să sprijine personalul colectivului în exercitarea atribuţiilor;

d) face propuneri de sancţionare, în condiţiile legii, a abaterilor constatate.

(3) În îndeplinirea atribuţiilor prevăzute la alin. (2), colectivul de control pentru activitatea de protejare a monumentelor istorice are dreptul să solicite şi să primească informaţii şi documente, în condiţiile legii, de la orice persoană fizică sau juridică, aceasta având obligaţia de a da curs solicitării în termen de 15 zile calendaristice de la data emiterii cererii.

TITLUL IV
Responsabilităţile proprietarilor de monumente istorice şi ale autorităţilor administraţiei publice locale

CAPITOLUL I
Obligaţiile şi drepturile proprietarilor de monumente istorice

Art. 36. - Jurisprudenţă **(1)** În scopul protejării monumentelor istorice proprietarii şi titularii dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra monumentelor istorice sunt obligaţi:

Jurisprudenţă

a) să întreţină, să folosească şi să exploateze imobilul numai cu respectarea prevederilor prezentei legi şi a Obligaţiei privind folosinţa monumentului istoric, conform art. 17;

b) să asigure paza, integritatea şi protecţia monumentelor istorice, să ia măsuri pentru prevenirea şi stingerea incendiilor, să asigure efectuarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare, reparaţii curente şi de întreţinere a acestora în condiţiile legii;

c) să înştiinţeze de urgenţă, în scris, direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti, precum şi primarul oraşului ori al comunei respective despre orice modificări sau degradări în starea fizică a monumentelor istorice deţinute şi aflate în teritoriul unităţii administrativ-teritoriale;

d) să înştiinţeze de urgenţă, în scris, direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană,

respectiv a municipiului Bucureşti, precum şi primarul oraşului sau al comunei respective despre descoperirea întâmplătoare a oricăror construcţii, elemente de construcţii, a unor piese de inventar fix ori mobil sau a unui vestigiu arheologic necunoscut anterior, asigurând păstrarea descoperirilor în condiţiile legii, până la sosirea delegatului instituţiei de specialitate, dar nu pentru mai mult de 15 zile;

e) să asigure, în condiţiile legii, accesul specialiştilor desemnaţi de Ministerul Culturii şi Cultelor sau de direcţiile pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional, în vederea constatării stării de conservare sau pentru efectuarea de cercetări, inclusiv arheologice, de expertizare a monumentelor istorice şi pentru operaţiunile de evidenţă;

f) în cazul în care solicită descărcarea imobilului de sarcină arheologică, să finanţeze săpătura, cercetarea arheologică, elaborarea documentaţiei aferente, conservarea şi protejarea eventualelor vestigii descoperite cu ocazia efectuării cercetării arheologice;

g) să obţină avizele prevăzute de lege pentru toate intervenţiile prevăzute la art. 23;

h) să asigure efectuarea lucrărilor de conservare, consolidare, restaurare, precum şi a oricăror alte lucrări, conform prevederilor legale, numai de către persoane fizice sau juridice atestate în acest sens şi să prevadă în contracte condiţiile şi termenele de execuţie cuprinse în avizul de specialitate;

Jurisprudenţă

i) să respecte toate condiţiile şi termenele de execuţie cuprinse în avizul de specialitate atunci când execută ei înşişi lucrări de întreţinere curentă sau orice alte intervenţii, conform prevederilor prezentei legi;

Jurisprudenţă

j) să permită, pe baza prevederilor contractuale, executarea intervenţiilor asupra monumentelor istorice deţinute, în cazul în care acestea sunt iniţiate şi finanţate de persoane juridice abilitate în condiţiile prezentei legi;

k) să permită montarea şi să întreţină însemnul distinctiv care marchează calitatea de monument istoric a imobilului;

l) să obţină avizul direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, şi să asigure pe propria răspundere condiţii corespunzătoare de vizitare, fotografiere, filmare, reproducere şi de publicitate în cazul în care, la solicitarea lor, proprietarii introduc monumentele istorice în circuit public;

m) să comunice direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, orice schimbare a titularului dreptului de proprietate, de administrare sau a altor drepturi reale, după caz, asupra monumentelor istorice.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. h), lucrările de construcţie ce fac obiectul autorizării, la monumentele istorice de categorie B, cu excepţia lucrărilor la componentele artistice, pot fi efectuate şi de persoane fizice sau juridice neatestate, cu condiţia respectării avizelor de specialitate.

(3) În cazul în care, în îndeplinirea obligaţiilor prevăzute la alin. (1) lit. e), proprietarii monumentelor istorice constată producerea unor pagube, aceştia au dreptul la o justă despăgubire, achitată în termen de 60 de zile de la constatare de către instituţiile care au realizat cercetarea sau expertizarea.

(4) Cu privire la înstrăinarea, închirierea sau concesionarea imobilelor monumente istorice proprietarii acestora au următoarele obligaţii:

a) să înştiinţeze în scris direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti, despre intenţia de a înstrăina monumentul istoric, în vederea exercitării dreptului de preemţiune al statului sau, după caz, al unităţii administrativ-teritoriale, în condiţiile prezentei legi;

b) să notifice viitorului proprietar, chiriaş sau concesionar regimul juridic al monumentului istoric pe care îl deţine, precum şi Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric;

c) să înştiinţeze în scris direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a

municipiului Bucureşti, despre schimbarea proprietarului sau a administratorului în termen de 15 zile de la data încheierii contractelor, potrivit legii, şi să transmită acesteia o copie de pe acte.

Art. 37. - (1) Pentru protejarea monumentelor istorice aflate în proprietatea privată a persoanelor fizice sau juridice, Ministerul Culturii şi Cultelor, serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor şi autorităţile administraţiei publice locale, după caz, pot asigura, la cererea proprietarilor, cu titlu gratuit, consultanţă de specialitate, în condiţiile legii.

(2) În cazul în care statul sau autorităţile publice locale acordă sprijin financiar, acesta constă în acoperirea parţială sau totală a costurilor studiilor şi documentaţiilor tehnice, precum şi, după caz, ale lucrărilor de intervenţie asupra monumentelor istorice.

Art. 38. - (1) Contribuţia financiară a statului, constând în sume alocate prin bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor cu destinaţia protejării monumentelor istorice, indiferent de deţinător, poate să acopere total sau parţial costul lucrărilor de protejare a monumentelor istorice.

(2) Contribuţia financiară a consiliilor judeţene, municipale, orăşeneşti şi comunale, după caz, poate să acopere integral sau parţial costul lucrărilor de intervenţie asupra monumentelor istorice care fac parte din grupa B, precum şi, individual sau prin cofinanţare, costul lucrărilor de protejare a monumentelor istorice care fac parte din grupa A, aflate pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale respective.

(3) Contribuţia financiară a statului şi a autorităţilor administraţiei publice locale poate fi asigurată prin cofinanţare, precum şi în parteneriat, inclusiv cu proprietarul sau cu alte persoane fizice sau juridice.

(4) Situaţiile în care statul, respectiv autorităţile administraţiei publice locale, contribuie la acoperirea costurilor lucrărilor menţionate la alin. (1) - (3), proporţia contribuţiei statului, procedurile, precum şi condiţiile pe care trebuie să le îndeplinească proprietarul, altul decât statul, municipiul, oraşul sau comuna, se stabilesc prin norme metodologice aprobate prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Culturii şi Cultelor şi a Ministerului Finanţelor Publice, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(5) În situaţiile şi în condiţiile prevăzute la alin. (4), la data alocării sprijinului financiar în cuantumul contribuţiei statului sau a autorităţilor administraţiei publice locale asupra imobilului monument istoric în cauză se constituie o garanţie imobiliară pentru o perioadă de 10 ani în favoarea statului, respectiv a unităţilor administrativ-teritoriale.

(6) Garanţia imobiliară prevăzută la alin. (5) se recuperează în totalitate de la beneficiarul contribuţiei statului sau, după caz, a autorităţilor administraţiei publice locale, împreună cu dobânzile aferente, în situaţia în care bunul în cauză a fost înstrăinat de proprietar altei persoane decât statul sau autoritatea administraţiei publice locale înainte de împlinirea perioadei de 10 ani de la constituirea garanţiei imobiliare.

(7) Constituirea garanţiei imobiliare în favoarea statului sau a unităţilor administrativ-teritoriale este scutită de taxă de timbru.

(8) La data împlinirii termenului de 10 ani garanţia imobiliară instituită asupra imobilului se stinge de drept.

Art. 39. - (1) Costul lucrărilor de proiectare, expertizare, conservare, reparare, consolidare, restaurare şi punere în valoare a monumentelor istorice, indiferent de grupa în care sunt clasate, ori a altor imobile din ansambluri sau situri istorice, aflate în proprietate publică ori privată, incluse în programe de importanţă naţională sau internaţională, stabilite prin hotărâre a Guvernului iniţiată la propunerea ministerelor implicate în realizarea acestora, poate fi acoperit integral ori parţial de la bugetul de stat sau al unităţilor administrativ-teritoriale, prin bugetul ordonatorilor de credite care participă la realizarea programelor.

(2) Pentru acoperirea costului lucrărilor prevăzute la alin. (1) nu este obligatorie constituirea de garanţii de către beneficiarii contribuţiei.

(3) Lucrările prevăzute la alin. (1) sunt lucrări de interes public naţional, pentru care nu se datorează taxa pentru eliberarea certificatului de urbanism şi autorizaţiei de construire.

Art. 40. - Pentru stimularea protejării monumentelor istorice, proprietarii persoane fizice care realizează pe

cheltuială proprie, integral sau parţial, lucrări de întreţinere, reparare, conservare, consolidare, restaurare, punere în valoare, precum şi programe şi proiecte culturale beneficiază, în condiţiile legii, de reducerea cu minimum 50% a cuantumurilor impozitelor şi a taxelor aferente acestor lucrări cuvenite bugetelor locale.

Art. 41. - ~~**(1)** Proprietarii imobilelor monumente istorice, definite potrivit art. 3 lit. a) din prezenta lege, sunt scutiţi în totalitate de plata impozitului pe clădiri, cu excepţia spaţiilor în care se desfăşoară activităţi economice sau comerciale.~~

01/01/2016 - alineatul a fost abrogat prin Codul Fiscal din 08/09/2015.

~~**(2)** Pentru suprafaţa ocupată la sol de imobilele prevăzute la alin. (1) nu se plăteşte impozitul pe teren.~~

01/01/2016 - alineatul a fost abrogat prin Codul Fiscal din 08/09/2015.

~~**(3)** Potrivit legii, consiliile locale pot reduce impozitul pe suprafeţele neconstruite ale terenurilor cu regim de monument istoric, în funcţie de suprafaţa afectată şi de perioada punerii monumentelor istorice la dispoziţie publicului pentru vizitare, precum şi instituţiilor specializate pentru cercetare.~~

01/01/2018 - alineatul a fost abrogat prin Lege 209/2017.

Art. 42. - **(1)** Sunt scutite de la plata taxelor de timbru persoanele fizice sau juridice care dobândesc prin moştenire un bun imobil clasat ca monument istoric, utilizat ca locuinţă sau pentru activităţi necomerciale, şi care se angajează în scris la direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional în al cărei teritoriu de competenţă se află bunul imobil în cauză să execute, în termen de 12 luni, lucrările de restaurare şi consolidare stabilite prin documentaţie tehnică aprobată şi avizată în condiţiile legii.

(2) În situaţii justificate şi cu avizul direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, termenul prevăzut la alin. (1) poate fi prelungit o singură dată cu încă 12 luni.

(3) În cazul neîndeplinirii în condiţiile şi în termenele prevăzute la alin. (1) şi (2) a obligaţiilor asumate de proprietar la dobândirea bunului, precum şi în cazul înstrăinării bunului înaintea efectuării sau încheierii lucrărilor de consolidare sau restaurare, taxa de timbru se recuperează prin direcţia generală a finanţelor publice, pe baza notei de constatare a direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti.

(4) Prevederile alin. (1) - (3) se aplică şi celor care dobândesc prin donaţie un bun imobil clasat ca monument istoric.

(5) Înstrăinarea cu titlu gratuit sau oneros către stat sau către unităţile administrativ-teritoriale a monumentelor istorice este scutită de plata taxelor de timbru.

Art. 43. - Proprietarii de monumente istorice sunt scutiţi de plata taxei de autorizare a intervenţiilor executate, în conformitate cu dispoziţiile prezentei legi, asupra monumentelor istorice deţinute, în cazul în care utilizează bunul imobil numai pentru activităţi necomerciale sau, în mod direct, numai pentru locuit.

Art. 44. - Proprietarii imobilelor din zona de protecţie a monumentelor istorice beneficiază de reducerea cu 50% a taxelor de autorizare pentru lucrările pe care le finanţează şi care sunt necesare pentru păstrarea integrităţii fizice şi a cadrului construit sau natural al monumentelor istorice, astfel cum sunt ele reglementate prin documentaţia de urbanism sau de amenajare a teritoriului, aprobată pentru zona de protecţie respectivă, sau prin avizul direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti.

CAPITOLUL II
Atribuţiile autorităţilor administraţiei publice locale

Art. 45. - **(1)** În vederea protejării monumentelor istorice şi a respectării prevederilor legale în acest domeniu autorităţile administraţiei publice locale au următoarele atribuţii:

a) cooperează cu organismele de specialitate şi cu instituţiile publice cu responsabilităţi în domeniul protejării

monumentelor istorice şi asigură punerea în aplicare şi respectarea deciziilor acestora;
b) asigură protejarea monumentelor istorice clasate, aflate în domeniul public sau privat al municipiului, respectiv oraşului sau comunei, precum şi a celor abandonate sau aflate în litigiu, alocând resurse financiare în acest scop;
c) cooperează cu ceilalţi proprietari sau administratori de monumente istorice;
d) se pot asocia între ele, precum şi cu persoane fizice sau juridice pentru realizarea unor lucrări de protejare a monumentelor istorice şi pot înfiinţa în acest scop instituţii şi servicii publice de interes local;
e) participă la finanţarea lucrărilor de protejare a monumentelor istorice, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop în bugetele pe care le administrează;
f) cuprind în programele de dezvoltare economico-socială şi urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea monumentelor istorice, elaborează, actualizează şi aprobă documentaţiile de amenajare a teritoriului şi urbanism privind monumentele istorice sau zonele protejate care conţin monumente istorice;
g) iau măsurile tehnice şi administrative necesare în vederea prevenirii degradării monumentelor istorice;
h) includ în structura aparatului propriu compartimente specializate sau, după caz, posturi ori sarcini de serviciu precise în domeniul protejării monumentelor istorice;
i) elaborează planurile anuale de gestiune şi protecţie a monumentelor istorice de pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale care sunt înscrise în Lista Patrimoniului Mondial şi asigură monitorizarea acestora prin personalul propriu.
(2) Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia să realizeze studiile de fundamentare, delimitare şi instituire a zonelor de protecţie a monumentelor istorice, folosind numai personal de specialitate atestat.
Art. 46. - Jurisprudenţă **(1)** Pentru protejarea monumentelor istorice din unităţile administrativ-teritoriale de competenţă consiliile locale au următoarele atribuţii:
a) colaborează cu direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti, furnizând acesteia toate informaţiile actualizate din domeniul protejării monumentelor istorice;
b) în vederea întocmirii sau modificării planurilor urbanistice generale sau a planurilor urbanistice zonale ale localităţilor, asigură elaborarea documentaţiei pentru delimitarea zonelor de protecţie a monumentelor istorice;
c) prevăd, în termen de 12 luni de la clasarea monumentelor istorice, fondurile bugetare necesare pentru elaborarea documentaţiilor de urbanism şi amenajare a teritoriului şi a regulamentelor aferente;
d) elaborează regulamentele de urbanism pentru zonele de protecţie a monumentelor istorice şi pentru zonele construite protejate şi le aprobă numai pe baza şi în condiţiile avizului Ministerului Culturii şi Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, după caz;
e) elaborează sau, după caz, aprobă programe ori măsuri administrative, bugetare sau fiscale speciale de prevenire a degradării monumentelor istorice şi a zonelor protejate din municipiul, oraşul sau comuna respectivă, cu respectarea avizului Ministerului Culturii şi Cultelor sau al serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, după caz;
f) la solicitarea direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, împreună cu organele de poliţie, interzic circulaţia vehiculelor grele şi transportul de materiale explozive în zona de protecţie a monumentelor istorice;
g) colaborează cu compartimentele specializate ale altor autorităţi ale administraţiei publice locale în cazul în care monumentele istorice şi zonele de protecţie a acestora se află pe teritoriul mai multor unităţi administrativ-teritoriale.
(2) La data emiterii autorizaţiilor de construcţie sau de desfiinţare, pentru lucrări ce urmează a se executa la monumente istorice, în zonele de protecţie a acestora sau în zonele construite protejate, autorităţile emitente

ale autorizaţiilor transmit copii ale acestor documente serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor.

Art. 47. - Primarul are următoarele atribuţii specifice:

a) verifică existenţa tuturor avizelor de specialitate în domeniul monumentelor istorice şi conformitatea autorizaţiei cu prevederile acestora, precum şi îndeplinirea dispoziţiilor cuprinse în Obligaţia privind folosinţa monumentului istoric, conform prevederilor legale, asigură menţionarea în autorizaţie a tuturor condiţiilor conţinute în avize la autorizarea lucrărilor asupra monumentelor istorice şi asupra imobilelor situate în zona lor de protecţie, respectiv la eliberarea pentru acestea a autorizaţiei de funcţionare;

b) ia măsuri pentru autorizarea cu prioritate a documentaţiilor tehnice care se referă la intervenţii asupra monumentelor istorice;

c) dispune oprirea oricăror lucrări de construire sau de desfiinţare în situaţia descoperirii de vestigii arheologice, hotărăşte şi, după caz, organizează paza acestora şi anunţă în cel mai scurt timp direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti;

d) asigură, prin aparatul propriu de specialitate şi în colaborare cu serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Institutul Naţional al Patrimoniului, în ceea ce priveşte aplicarea însemnelor distinctive şi a siglelor de monumente istorice şi a altor calităţi şi regimuri de protecţie prevăzute de convenţiile internaţionale în materia protejării/promovării bunurilor culturale, conţinutul textelor aferente însemnelor şi controlează întreţinerea însemnelor şi siglelor de către proprietar;

01/09/2024 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 43/2024

e) asigură paza şi protecţia monumentelor istorice aflate în domeniul public şi privat al statului şi al unităţilor administrativ-teritoriale, precum şi ale monumentelor istorice abandonate sau aflate în litigiu, semnalând de urgenţă direcţiei pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, orice caz de nerespectare a legii;

f) asigură efectuarea, împreună cu serviciile publice de pompieri, de acţiuni de prevenire şi stingere a incendiilor la monumente istorice.

Art. 48. - Consiliile judeţene şi Consiliul General al Municipiului Bucureşti au următoarele atribuţii:

a) cooperează cu direcţia pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţeană, respectiv a municipiului Bucureşti, comunicând toate informaţiile referitoare la monumentele istorice aflate în teritoriul lor de competenţă; facilitează comunicarea dintre direcţiile pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, şi consiliile locale ale oraşelor şi comunelor din teritoriul judeţului, respectiv ale sectoarelor în cazul municipiului Bucureşti;

b) iniţiază, cu avizul Ministerului Culturii şi Cultelor, procedura de expropriere pentru cauză de utilitate publică în vederea protejării monumentelor istorice, în situaţiile şi cu respectarea condiţiilor prevăzute de lege;

c) sprijină şi îndrumă activitatea consiliilor locale ale comunelor sau ale oraşelor, care nu au organizate servicii în domeniu sau posturi specializate în aparatul propriu pentru protejarea monumentelor istorice înscrise în Lista monumentelor istorice din grupa B şi aflate pe teritoriul administrativ al acestora;

~~**d)** eliberează autorizaţii de construire sau de desfiinţare pentru monumente istorice şi pentru imobile aflate în zona de protecţie a monumentelor istorice sau în zonele construite protejate, numai pe baza şi în condiţiile avizului Ministerului Culturii şi Cultelor sau ale serviciilor publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor, după caz.~~

Jurisprudenţă

14/10/2009 - litera a fost abrogată prin Lege 261/2009.

TITLUL V

Art. 49. - (1) Protejarea monumentelor istorice se finanţează de proprietarii sau deţinătorii acestora şi poate fi cofinanţată din fonduri asigurate de la bugetul de stat, bugetele locale sau din alte surse.

(2) Lucrările de cercetare, de expertizare, de proiectare şi de execuţie care se efectuează la monumente istorice şi care sunt finanţate din fonduri publice sunt supuse regimului general de atribuire a lucrărilor publice, de proiectare şi execuţie, potrivit legislaţiei privind achiziţiile publice.

Art. 50. - (1) Autorităţile administraţiei publice locale sunt obligate să prevadă în bugetele proprii fondurile necesare în vederea protejării monumentelor istorice aflate în proprietatea publică sau privată a unităţilor administrativ-teritoriale.

(2) Autorităţile publice centrale prevăd în bugetele proprii fondurile aprobate prin bugetul de stat pentru protejarea monumentelor istorice aflate în proprietatea publică sau privată a statului, pe care le administrează.

(3) În bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor se prevăd:

a) credite bugetare necesare pentru finanţarea lucrărilor la monumentele istorice aflate în administrarea Institutului Naţional al Patrimoniului;

12/11/2009 - litera a fost modificată prin Lege 329/2009

b) credite bugetare necesare în vederea finanţării sau confinanţării lucrărilor de protejare a monumentelor istorice aflate în proprietatea publică a statului sau a unităţii administrativ-teritoriale;

c) credite bugetare destinate finanţării sau cofinanţării lucrărilor de protejare a monumentelor istorice aflate în proprietatea persoanelor fizice sau juridice de drept privat.

(4) Din veniturile realizate din vânzarea de bilete şi din taxe de închiriere a terenului, ca urmare a organizării unor manifestări de genul spectacolelor, târgurilor sau parcurilor de distracţii, un procent de 1% se virează către proprietarul sau titularul dreptului de administrare, după caz, al monumentului istoric în a cărui zonă de protecţie se organizează manifestarea; sumele astfel obţinute vor fi utilizate exclusiv pentru finanţarea lucrărilor de protejare a monumentului istoric în cauză.

Art. 51. - (1) În termen de 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi se instituie timbrul monumentelor istorice, care este gestionat, în condiţiile legii, de Ministerul Culturii şi Cultelor prin Institutul Naţional al Patrimoniului.

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(2) Cuantumul timbrului monumentelor istorice şi modalităţile de percepere, încasare, virare, utilizare şi evidenţiere a sumelor rezultate din aplicarea acestuia se stabilesc prin norme metodologice elaborate de Ministerul Culturii şi Cultelor în colaborare cu Ministerul Finanţelor Publice şi aprobate prin hotărâre a Guvernului.

(3) Timbrul monumentelor istorice este obligatoriu pentru:

a) cărţile poştale ilustrate, plicurile, mărcile poştale, hărţile, pliantele, broşurile, revistele, ghidurile turistice, cărţile, albumele, atlasele, enciclopediile, filmele artistice şi documentare, casetele video, compact-discurile, diapozitivele, videoclipurile, cardurile bancare şi cartelele telefonice comercializate în România, reprezentând monumente istorice individualizate sau în ansambluri, prin imagini fotografice sau reprezentări grafice de interior sau exterior;

b) biletele de intrare, inclusiv taxele de fotografiere sau de filmare, pentru monumentele istorice puse la dispoziţie publicului, în totalitate ori în parte, aflate în proprietatea sau în folosinţa persoanelor juridice de drept privat care desfăşoară activităţi economice;

c) biletele de intrare la manifestările culturale, sportive sau de agrement, târguri şi expoziţii desfăşurate în spaţii situate în zona de protecţie a acestora sau în zonele construite protejate;

~~**d)** activităţile de cazinou, jocuri de noroc şi jocuri mecanice.~~

26/06/2009 - litera a fost abrogată prin Ordonanţă de urgenţă 77/2009.

(3[1]) Un procent de 3% din sumele colectate la bugetul de stat de la operatorii economici care desfăşoară activităţi în domeniul jocurilor de noroc va fi direcţionat anual către Institutul Naţional al Patrimoniului, pentru finanţarea Programului naţional de scoatere din pericol a patrimoniului cultural imobil.

02/06/2016 - alineatul a fost introdus prin Lege 109/2016.

23/12/2023 - alineatul a fost modificat prin Lege 416/2023

(4) Timbrul monumentelor istorice se percepe de la operatorii economici, editori sau producători, de la proprietari, titulari ai dreptului de administrare sau ai altor drepturi reale asupra imobilelor situate în zona de protecţie a monumentelor istorice în zonele construite protejate sau de la beneficiarii veniturilor realizate, după caz.

(4[1]) Fondurile obţinute din aplicarea timbrului monumentelor istorice, potrivit surselor prevăzute la alin. (3) şi (4), pot fi suplimentate prin fonduri alocate de la bugetul de stat, în vederea organizării sesiunilor de finanţare a proiectelor multianuale ce vor fi cuprinse într-un program distinct, anexă la bugetul Ministerului Culturii, conform legii.

03/02/2024 - alineatul a fost introdus prin Ordonanţă 19/2024.

08/07/2024 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 19/2024 aprobat(ă) prin Lege 212/2024 la data 08/07/2024

(5) Se exceptează de la plata timbrului muzeele care funcţionează în clădiri monumente istorice sau în zone de protecţie ale acestora.

(6) Prin derogare de la prevederile alin. (3) şi (4), pot fi exceptaţi de la plata taxei timbrului monumentelor istorice operatorii economici care, prin activităţile pe care le desfăşoară, contribuie la protejarea monumentelor istorice cu o sumă cel puţin egală celei pe care o datorează la plata taxei timbrului monumentelor istorice.

Art. 52. - (1) Fondurile obţinute din aplicarea timbrului monumentelor istorice se utilizează de către Institutul Naţional al Patrimoniului în mod exclusiv pentru:

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

a) acordarea de credite în condiţiile art. 28 alin. (3) lit. b) şi c), cu prioritate pentru lucrări de intervenţie urgentă la monumente istorice, în funcţie de strategia protejării monumentelor istorice;

b) finanţarea elaborării de reglementări tehnico-economice, de norme şi metodologii privind elaborarea de documentaţii specifice, executării de lucrări, realizării de achiziţii, contractării şi decontării de lucrări privind monumentele istorice;

c) finanţarea unor amenajări în vederea pregătirii monumentelor istorice pentru vizitare gratuită, precum şi pentru realizarea unor programe sau proiecte culturale.

(2) Cuantumul timbrului monumentelor istorice se stabileşte prin hotărâre a Guvernului şi se actualizează, anual, prin ordin al ministrului culturii şi cultelor.

TITLUL VI
Sancţiuni

Art. 53. - Încălcarea dispoziţiilor prezentei legi atrage, după caz, răspunderea civilă, administrativă, materială, disciplinară, contravenţională sau penală.

~~**Art. 54. -** 01/02/2014 - Art. 54. a fost abrogat prin Lege 187/2012. **(1)** Desfiinţarea neautorizată, distrugerea parţială sau totală, exproprierea fără avizul Ministerului Culturii şi Cultelor, degradarea, precum şi profanarea monumentelor istorice constituie infracţiuni şi se sancţionează conform legii.~~

~~**(2)** În toate cazurile prevăzute la alin. (1) făptuitorul este obligat la recuperarea materialului degradat şi la reconstituirea monumentului sau a părţilor de monument lezat, conform avizelor prevăzute de prezenta lege.~~

Art. 55. - (1) Constituie contravenţii la regimul de protejare a monumentelor istorice, a zonelor lor de protecţie

şi a zonelor protejate următoarele fapte, dacă, potrivit legii, nu constituie infracţiuni:

10/12/2016 - alineatul a fost modificat prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

a) executarea de lucrări asupra unui imobil după declanşarea procedurii de clasare, asupra unui monument istoric, în zona sa de protecţie sau în zonele protejate fără avizul Ministerului Culturii sau al serviciilor deconcentrate ale acestuia, după caz;

10/12/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

b) încălcarea obligaţiilor prevăzute la art. 36 de către proprietar sau de către titularul dreptului de administrare a unui monument istoric;

10/12/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

c) nevirarea contravalorii timbrului monumentelor istorice, precum şi a taxelor şi tarifelor prevăzute de prezenta lege;

d) organizarea manifestărilor prevăzute la art. 9 alin. (5) şi (6), în lipsa acordului autorităţii competente;

e) neprecizarea în certificatul de urbanism a necesităţii obţinerii avizului Ministerului Culturii şi Cultelor sau a serviciilor deconcentrate ale acestuia, după caz, pentru lucrările propuse la monumente istorice în zona de protecţie a acestora ori în zonele protejate;

f) eliberarea autorizaţiilor de construire sau de desfiinţare pentru lucrări la monumente istorice, în zonele de protecţie ale acestora sau în zonele protejate, fără avizul Ministerului Culturii ori al serviciilor deconcentrate, după caz.

10/12/2016 - litera a fost modificată prin Ordonanţă 10/2016 aprobat(ă) prin Lege 248/2016 la data 10/12/2016

(2) Contravenţiile prevăzute la alin. (1) lit. a), e) şi f) se sancţionează cu amendă de la 5.000 lei la 10.000 lei, iar cele menţionate la alin. (1) lit. b) -d) se sancţionează cu amendă de la 4.000 lei la 8.000 lei.

(3) Contravenţiile la regimul de protejare a monumentelor istorice se prescriu în termen de 3 ani de la data săvârşirii lor.

Art. 56. - Nivelul amenzilor prevăzute la art. 55 poate fi actualizat prin hotărâre a Guvernului.

Art. 57. - **(1)** Contravenţiile se constată şi amenzile se aplică de specialiştii direcţiilor pentru cultură, culte şi patrimoniul cultural naţional judeţene, respectiv a municipiului Bucureşti, de împuterniciţii Ministerului Culturii şi Cultelor, de inspectorii teritoriali ai Inspectoratului de Stat în Construcţii sau de inspectorii Ministerului Finanţelor Publice, după caz.

(2) Pentru contravenţiile prevăzute la art. 55 alin. (1) lit. a) şi b) constatarea şi aplicarea amenzilor se pot face şi de către primar, preşedintele consiliului judeţean şi împuterniciţii acestora sau de către organele de poliţie, după caz.

Art. 58. - Contravenţiilor prevăzute la art. 55 le sunt aplicabile dispoziţiile Ordonanţei Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravenţiilor, aprobată cu modificări şi completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările şi completările ulterioare.

TITLUL VII
Dispoziţii tranzitorii şi finale

Art. 59. - Jurisprudenţă Până la instituirea zonei de protecţie a fiecărui monument istoric potrivit art. 9 se consideră zonă de protecţie suprafaţa delimitată cu o rază de 100 m în localităţi urbane, 200 m în localităţi rurale şi 500 m în afara localităţilor, măsurată de la limita exterioară, de jur-împrejurul monumentului istoric.

Art. 60. - Jurisprudenţă **(1)** Lista cuprinzând monumentele, ansamblurile şi siturile istorice, aprobată de Comisia Naţională a Monumentelor, Ansamblurilor şi Siturilor Istorice în anii 1991-1992, cu modificările şi completările ulterioare, rămâne în vigoare. În termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi, Institutul Naţional al Patrimoniului va actualiza Lista monumentelor istorice, potrivit atribuţiilor stabilite prin art. 27 alin. (3).

Jurisprudenţă

12/11/2009 - alineatul a fost modificat prin Lege 329/2009

(2) Serviciile publice deconcentrate ale Ministerului Culturii şi Cultelor sunt obligate să înştiinţeze, în scris, proprietarii sau titularii drepturilor reale asupra monumentelor istorice despre regimul juridic special al imobilelor în cauză şi să le transmită obligaţia privind folosinţa monumentului istoric.

Jurisprudenţă

Art. 61. - La data intrării în vigoare a prezentei legi alineatul (2) al articolului 10 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situaţiei juridice a unor imobile cu destinaţia de locuinţe, trecute în proprietatea statului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 279 din 29 noiembrie 1995, se modifică după cum urmează:

*" **(2)** Sunt, de asemenea, exceptate de la vânzare locuinţele care au avut destinaţia de case de oaspeţi, de protocol, precum şi cele folosite ca reşedinţe pentru foştii şi actualii demnitari."*

Art. 62. - La data intrării în vigoare a prezentei legi se abrogă Ordonanţa de urgenţă a Guvernului nr. 228 din 24 noiembrie 2000 privind protejarea monumentelor istorice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 616 din 30 noiembrie 2000, precum şi orice alte prevederi contrare.

NOTĂ:

Reproducem mai jos prevederile art. III şi IV din Legea nr. 259/2006 pentru modificarea şi completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, care nu sunt încorporate în textul republicat al Legii nr. 422/2001 şi care se aplică în continuare ca dispoziţii proprii ale Legii nr. 259/2006.

*" **Art. III. -** În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, în cadrul Inspectoratului General al Poliţiei Române din Ministerul Administraţiei şi Internelor se organizează structuri specializate în prevenirea, descoperirea şi urmărirea faptelor ilegale care privesc monumentele istorice, zonele de protecţie ale acestora, precum şi zonele construite protejate.*

***Art. IV. -** În termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, autorităţile administraţiei publice centrale şi locale comunică Ministerului Culturii şi Cultelor monumentele istorice şi zonele de protecţie pe care le propun în vederea declarării de interes public naţional sau local, potrivit legii."*